

Activizarea elevilor din clasele primare la lecțiile de limbă străină cu ajutorul noțiunilor tehnice

Lilia Guțalov,
doctorandă,

Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă", Chișinău

Mihail Rumleanski,

dr., conf. univ.

Universitatea de Stat „Alec Russo”, Bălți

Rezume: *l'article présente des informations qui pourraient être utilisées par les professeurs de langues étrangères dans le but d'activer les élèves pendant les leçons ; on y décrit les procédés de l'assimilation de la terminologie spécifique du domaine technique et de la terminologie générale des domaines des langues étrangères axées vers l'utilisation du matériel intuitif à caractère technique.*

Termeni cheie: *obiecte tehnice, lime tehnică, limbaj tehnic, interes intrinsec, procedeu pedagogic.*

Schimbările educaționale caracteristice școlii contemporane presupun utilizarea metodelor și procedeele eficiente de optimizare a procesului de învățămînt orientate spre realizarea obiectivelor educaționale reflectate în curriculumurile disciplinare. Referitor la disciplina de studiu „Limba străină” menționăm în mod special noua viziune a concepției disciplinei ce prevede „un mediu motivant pentru elevi în procesul de predare-învățare a limbilor străine” [1, p.4]. Pornind de la acest reper conceptual, vom încerca să expunem unele sugestii ce țin de două aspecte ale noțiunii „mediu motivant” pentru elevi, după cum urmează:

- primul aspect reflectă faptul că elevul contemporan contactează permanent cu o mulțime de obiecte tehnice;
- aspectul al doilea se referă la faptul că elevii manifestă un interes deosebit față de obiectele tehnice cu care se întîlnesc în viața cotidiană.

Primul aspect, este numit convențional *lume tehnică*. Se reiese din realitatea că, datorită progresului științei și tehnicii, viața omului contemporan este de neconceput fără obiectele tehnice create și utilizate de oameni:

- copiii se joacă cu diferite jucării: modele de automobile, de avioane, vapoare, mașini agricole, modele de tehnici de uz casnic etc;
- elevii utilizează diferite obiecte tehnice, cum ar fi: bicicleta, aparatul de efectuare a operațiilor matematice, calculatorul etc.;
- vîrstnicii utilizează în viața cotidiană automobilul, motocicletă, mașina de spălat, rîșnița de măcinat boabe etc.;
- specialiștii, în timpul activităților profesionale, utilizează diferite obiecte tehnice specifice profesiei respective. De exemplu, profesorul

de fizică utilizează mașina electrostatică, medicul – laringoscopul, apicultorul – extractorul.

Observăm că oamenii, indiferent de vîrstă, specialitate, numai decît contactează cu obiecte tehnice, sînt nevoiți să utilizeze în comunicare un limbaj tehnic. Omul contemporan se află permanent într-un mediu cu specific tehnic, care, convențional, poate fi numit *lume tehnică*.

Noțiunile de bază ce țin de diversele laturi ale mediului ambiant (cum ar fi flora, fauna etc.) sînt studiate de către elevi în școală. Întrucît lumea tehnică prezintă un aspect important al mediului ambiant în care se află omul, reiese că noțiunile de bază ce țin de lumea tehnică, de asemenea, ar fi de dorit să fie studiate de către elevi în școală.

Al doilea aspect, numit convențional *interesul intrinsec* al elevilor față de obiectele tehnice, ține de faptul că randamentul școlar depinde de motivele de învățare (interesul cognitiv) [2, p.236]. Interesul elevilor este determinat de diferiți factori: condițiile de viață în societate, condițiile de viață ale familiei, anturajul psihologic în care se desfășoară lecțiile etc.

În literatura de specialitate sînt evidențiate două grupuri mari de motivații (interese) ale învățării materiei de studiu de către elevi: motivații extrinseci și motivații intrinseci [3, p.223].

Motivațiile de ordin extrinsec țin mai mult de simțul datoriei și ale răspunderii elevilor. Ele vizează scopul de a obține note bune, de a produce satisfacție învățătorilor, părinților etc. Desfășurarea activităților educaționale în baza acestor motivații are la bază o anumită recompensă și se cultivă utilizîndu-se diverse procedee pedagogice, cum ar fi:

- convingerea elevilor referitor la importanța socială și personală a activităților educaționale ce urmează a fi desfășurate;
- depunerea efortului volitiv, educația voinței elevului;
- încurajarea elevilor care au dat dovadă în mod de sine stătător de autoexigență pe parcursul îndeplinirii însărcinărilor educaționale dificile;
- utilizarea părerii colectivului de elevi în aprecierea activității educaționale dificile etc.

Motivațiile de ordin intrinsec depind, în mare măsură, de instinctul elevului și de aptitudinea omului de a acționa. J. Cosnier afirmă că aptitudinea omului de a acționa îi este ereditară. Aceasta este cauza motivării sale constante, tendința de a echivala înnașcutul cu setea de stimulent [4, p. 66]. Această motivație reprezintă motorul natural al comportamentului elevului; motivația intrinsecă arată că activitatea elevului coincide cu necesitatea organică a lui [5, p.118]. După cum menționează L. S. Vișniovskii, forma intrinsecă este forma superioară a motivației, deoarece ea ține de particularitățile individuale ale elevului. Satisfacția îndeplinirii unei activități dificile ce reiese din motivația intrinsecă prezintă prin sine îndeplinirea

calitativă a activității în cauză și ține de faptul că elevul acționează din curiozitate, fapt firesc pentru copii.

Motivațiile de ordin intrinsec pot fi stimulate prin diverse procedee pedagogice, printre care putem numi:

- introducerea în conținuturile materiei tradiționale de studiu a elementelor noi de conținut (cum ar fi conținuturi cu caracter tehnic);
- utilizarea în procesul studierii conținuturilor noi de studiu a procedeeleor pedagogice inovatoare;
- utilizarea pe parcursul desfășurării activităților educaționale a experienței de viață a elevilor;
- îmbinarea eficientă a activităților teoretice (desfășurate în mediul „acvariumatic” - școala) cu cele practice, legate de experiența elevului, de mediul obișnuit în care elevul se află zi de zi în afara școlii.

În legătură cu expunerea câtorva sugestii pedagogice ce țin de motivațiile celor două categorii - extrinsecă și intrinsecă - putem menționa, că s-ar comite o eroare mare dacă activitățile învățătorului s-ar reduce numai la unul din grupurile de motivații menționate. În prezent, în era schimbărilor în sistemul de învățământ, necătînd la faptul că este dificil a deplasa accentul de pe procedeele pedagogice ce țin de motivațiile de ordin extrinsec pe procedeele pedagogice ce se referă la motivațiile de natură intrinsecă, totuși sînt salutabile încercările pedagogilor de a desfășura activități educaționale în baza intereselor ce țin de instinctul elevilor.

În baza celor menționate, insistăm asupra faptului că profesorul de limbi străine trebuie să caute permanent unele metode și procedee pedagogice netradiționale. În legătură cu activitatea de asimilare a termenilor în limba străină, ar fi binevenite cunoașterea unor aspecte de care trebuie ținut cont pe parcursul desfășurării activităților educaționale:

- memorarea calitativă a termenilor în limba străină se bazează pe interesul elevului față de obiectele tehnice și informația ce ține de ele;
- memorarea calitativă a termenilor în limba străină se obține atunci cînd informațiile despre obiectele tehnice sînt înțelese pe deplin de către elevul care memorează;
- memorarea calitativă a termenilor în limba străină se obține atunci cînd elevul își pune drept scop în mod voluntar memorarea informației ce se referă la obiecte tehnice, bazîndu-se pe efortul volitiv propriu;
- memorarea calitativă a termenilor tehnici se obține atunci cînd actul de memorare se îmbină cu activități ce au caracter psihomotor; de exemplu, termenii ce țin de construcția unui mecanism se vor memora mai bine dacă elevul va pune în funcțiune mecanismul respectiv.

Reieșind din specificul aspectelor menționate, precum și din faptul că „predarea-învățarea limbilor străine nu insistă asupra unei stricteți de ordin

logic sau cronologic în expunerea materialului de program” [1, p.3], în cadrul activităților educaționale la limba străină, învățătorii pot utiliza diverse metode, procedee care, la prima vedere, par netradiționale și nu sunt reflectate pe larg la momentul actual în literatura metodică de specialitate.

Ținând cont de sugestiile enunțate mai sus precum și de faptul că curriculumul școlar la limbile străine prevede în clasele primare obiective de referință de tipul: „elevul va răspunde oral la o replică a profesorului pe o temă cunoscută (povestește-mi despre...), la un nivel de dificultate corespunzător” [1, p.11, 15], „Elevul va fi capabil să întrețină o conversație cu un alt elev pe o temă cunoscută ...” [1, p.13] se poate de presupus că profesorii de limbi străine ar putea activa elevii la lecții utilizând material informațional cu caracter tehnic, propunând pentru conversații teme interesante pentru elevi. În acest caz este binevenită cooperarea profesorului de limbi străine cu profesorul de educație tehnologică.

Metodele și procedeele didactice care pot fi utilizate pentru activizarea elevilor în procesul de predare-învățare-evaluare a limbilor străine pot fi diferite. În continuare prezentăm unele procedee care ar putea fi utilizate de către profesorii de limbi străine în procesul însușirii terminologiei din domeniul tehnic. Procedeele se utilizează eficient la lecțiile de limbi străine în cazurile când elevii au studiat deja noțiunile tehnice corespunzătoare. De exemplu, în cadrul orelor opționale profesorul de educație tehnologică în limba maternă i-a inițiat pe elevi în domeniul tehnic, examinând material informațional cu caracter tehnic care ulterior poate fi utilizat de către profesorul de limbi străine.

Procedeele 1, numit convențional „terminologie specifică prin operații concrete simple”. Denumirea procedeeului reflectă următoarele:

- terminologie specifică – elevul memorizează cuvinte din domeniul specific tehnic;
- operații concrete simple – elevul activează în limitele informației concrete bazată pe sesizarea (vede, pipăie) componentelor primare ale obiectelor tehnice;
- cuvântul „prin” în denumirea procedeeului înseamnă că memorarea cuvintelor cu caracter tehnic în limba străină se face în baza utilizării componentelor primare ale obiectelor tehnice.

Procedeele asigură realizarea obiectivelor operaționale ce țin de traducerea denumirilor componentelor primare tipice ale obiectelor tehnice. De exemplu, “Elevul va fi capabil să traducă în limba străină denumirile a zece componente primare tipice ale obiectelor tehnice”. Pentru realizarea obiectivului operațional menționat, profesorul trebuie să dispună de planșă pe care sînt fixate componentele primare tipice (piese) de dimensiuni mici, demontate de la jucării (roată dințată, arc, bulon, piuliță etc.). Alături de fiecare piesă este o cifră și două buzunărașe în care se pot introduce fișe cu denumirea piesei respective în limba maternă și în limba străină. Profesorul prezintă denumirile

pieselor în limbile maternă și străină, iar elevii înregistrează denumirile în caietele proprii de lucru. Apoi profesorul adresează întrebări referitor la denumirile pieselor complicând treptat întrebările. De exemplu, prima întrebare poate fi formulată astfel: *Comment traduit-en en français le mot „roată”?* (Cum se traduce în limba franceză cuvântul „roată?”); răspunsul așteptat: *roue*. A doua întrebare: *Comment traduit-en en français les mots „roată dințată”?* (Cum se traduce în limba franceză expresia *roată dințată?*); răspunsul așteptat: *roue dentée*. A treia întrebare: *Comment traduit-en en français les mots „roată de curea”?* (Cum se traduce în limba franceză expresia „roată de curea?”); răspunsul așteptat: *poulie*. A patra întrebare: *Comment traduit-en en français les mots „roată de curea conducătoare”?* (Cum se traduce în limba franceză expresia „roată de curea conducătoare?”); răspunsul așteptat: *poulie de commande*. A cincia întrebare: *Comment traduit-en en français les mots „roată de curea condusă”?* (Cum se traduce în limba franceză expresia „roată de curea condusă?”); răspunsul așteptat: *poulie coommandée*. După cum se vede:

- ◆ elevul memorizează în creștere cuvintele *roată, roată dințată, roată de curea, roată de curea conducătoare, roată de curea condusă*;
- ◆ dacă în limba română cuvântul *roată* se conține în toți termenii, în limba franceză doar două expresii conțin cuvântul *roue*.

Procedeul 2, numit convențional „terminologie generală prin operații concrete simple”. Denumirea procedeeului reflectă faptul că memorarea cuvintelor de uz general în limba străină se bazează pe sesizarea componentelor primare ale obiectelor tehnice. Procedeul se utilizează cu scopul de a realiza obiectivele operaționale ce țin de traducerea cuvintelor de uz general în limba străină pe parcursul descrierii componentelor primare tipice ale obiectelor tehnice. De exemplu, „Elevul va fi capabil să traducă în limba străină 10 cuvinte de comunicare cu caracter general”. Pentru realizarea unor asemenea obiective operaționale, profesorul utilizează planșele ce se utilizează aplicând procedeul 1. Aplicarea procedeeului 2 este asemănătoare cu metodică procedeeului 1. Întrebările care se formulează trebuie să conțină termeni tehnici cunoscuți (denumirile cărora în limba străină elevii le-au memorizat deja) și cuvinte de uz general în limba străină care se preconizează a fi memorizate. Având la dispoziție planșa, profesorul poate crea astfel de situații ca elevii să traducă în limba străină cuvinte generale de uz general. De exemplu, prima întrebare poate fi formulată astfel: *Quels objets techniques possèdent des roues?* „Care obiecte tehnice posedă roți?”. Răspunsul așteptat: *l’auto* „automobilul”, *la bicyclette* „bicicleta”, *la motocyclette* „motocicleta”, *l’autobus* „autobusul”, *le taxi* „taxiul”, *la trotinette* „trotineta”, *le camion* „camionul”, *l’avion* „avionul”, *le tracteur* „tractorul”, *l’horloge* „orologiul”. A doua întrebare: *Quels moyens de transport utilisons-nous pour nous déplacer?* („Ce mijloace de transport folosim pentru deplasare?”); răspunsul așteptat: *l’auto* „automobilul”, *la bicyclette* „bicicleta”, *la motocyclette* „motocicleta”, *l’autobus* „autobusul”, *le taxi* „taxiul”, *la trotinette* „trotinet”, *le camion*

„camionul”, *l'avion* „avionul”, *le tracteur* „tractorul”, *le chariot* „trăsura”. După cum se vede, în întrebările enunțate figurează numai două cuvinte (din paisprezece) ce țin de domeniul tehnic (*techniques, roues*). Profesorul poate schimba numărul cuvintelor de uz general, în dependență de obiectivele operaționale, situațiile pedagogice concrete.

Procedeul 3, numit convențional „terminologie specifică prin operații concrete complexe”. Denumirea procedeeului reflectă faptul că elevul memorizează terminologia tehnică în limba străină, utilizând obiecte tehnice asamblate. Procedeul se utilizează cu scopul de a realiza obiectivele operaționale ce țin de traducerea în limba străină a cuvintelor necesare pentru descrierea construcției și funcționării unui obiect tehnic concret. Pentru realizarea acestor obiective operaționale, profesorul trebuie să dispună de planșe pe care sînt fixate toate piesele, de exemplu ale jucăriei „automobil cu dirijare la distanță”. Pe planșă este de asemenea fixată jucăria montată în întregime. Alături de piese, sînt cifre și buzunărașe pentru introducerea fișelor cu denumirile respective ale pieselor în limba maternă și străină.

Înșușirea în limba străină a terminologiei ce ține de *construcția* obiectului tehnic ar putea asigura obiective operaționale de tipul: „Elevul va fi capabil să traducă în limba străină denumirile a șase piese ale jucăriei „automobil cu dirijare la distanță”. Profesorul formulează întrebări ce reflectă construcția jucăriei. De exemplu: *Comment s'appelle en français la pièce avec le numéro 3?* („Cum se numește în limba franceză piesa cu cifra 3?”); răspunsul așteptat: *le volant* „volanul”.

Înșușirea în limba străină a terminologiei ce ține de *funcționarea* obiectelor tehnice poate fi reflectată prin obiective operaționale formulate astfel: „Elevul va fi capabil să traducă în limba străină zece cuvinte pe parcursul explicării funcționării jucăriei „automobil cu dirijare la distanță”. Profesorul adresează întrebări privitor la funcționarea jucăriei. De exemplu: *Si nous poussons le bouton marqué avec le chiffre 6 dans quelle direction va tourner le jouet?* („Dacă apăsăm butonul marcat prin cifra 6, în ce direcție va vira jucăria?”); răspunsul așteptat: *Le jouet va virer à droite* „jucăria va vira la dreapta”.

Procedeul 4, este numit convențional „terminologie generală prin operații concrete complexe”.

Denumirea procedeeului reflectă faptul că elevii memorizează cuvinte de uz general în limba străină, utilizând obiecte tehnice. Procedeul se utilizează cu scopul de a realiza obiectivele operaționale ce țin de traducerea în limba străină a cuvintelor de uz general, în timpul descrierii construcției și funcționării obiectelor tehnice. De exemplu, un obiectiv operațional poate fi formulat astfel: „Elevul va fi capabil să traducă în limba străină 10 cuvinte din lexicul de uz general”. Pentru realizarea acestui obiectiv operațional profesorul utilizează planșe pe care sînt fixate jucării de același tip, dar cu deosebiri constructive. De exemplu, pe planșă se află patru jucării: „automobil cu dirijare la distanță prin fir”, „automobil cu dirijare la distanță prin unde electromagnetice”, „automobil

cu acumulator de energie mecanică (cu volant)”, „automobil cu acumulator de energie mecanică (cu arc)”. Alături de jucării sînt cifre și buzunărașe pentru introducerea fișelor cu denumirile obiectelor tehnice în limba maternă și străină. Însărcinările ce se propun se divizează în două grupuri:

a) însărcinări ce țin de construcția jucăriilor; de exemplu: *Nommez les pièces qu'on trouve seulement au jouet (l'automobile avec direction par fil)* „Numiți piesele care se află numai la jucăria “automobil cu dirijare la distanță prin fir”; răspunsul așteptat: *le fil* „firul”. Sau: *Nommez les pièces qu'on trouve seulement au jouet „l'automobile avec accumulateur d'énergie mécanique (avec volant)* „Numiți piesele care se află numai la jucăria “automobil cu acumulator de energie mecanică (cu volant)”; răspunsul așteptat: *le volant* „volantul”;

b) însărcinări ce țin de funcționarea jucăriilor; de exemplu: *Le jouet se déplacera-t-il si la pile électrique est usée?* „Se va deplasa oare jucăria dacă e uzată bateria”; răspunsul așteptat: *Le jouet ne se déplacera pas* „Jucăria nu se va deplasa”.

Procedeul 5, este numit convențional „terminologie specifică prin desene ale obiectelor tehnice în întregime”. Denumirea procedeeului reflectă faptul că elevul memorizează terminologia tehnică în limba străină, utilizînd desene ale obiectelor tehnice în întregime. Procedeul se utilizează în procesul de realizare a obiectivelor operaționale ce țin de traducerea în limba străină a cuvintelor generale de comunicare, pe parcursul descrierii construcției și funcționării unui obiect tehnic. Procedeul este asemănător cu procedeul 3, deosebirea constînd în faptul că, în locul planșelor cu piesele jucăriilor demontate și montate, profesorul utilizează planșe cu desene ale pieselor jucăriilor demontate și montate.

În acest caz profesorul va utiliza cu precădere manualul de limba franceză, deoarece în majoritatea cazurilor el conține imaginile obiectelor tehnice întîlnite foarte frecvent de către elevi. Profesorul formulează însărcinări asemănătoare cu următoarea: *Nommez les objets techniques marqués avec les chiffres 2, 4, 6, 8, 10* „Numiți obiectele tehnice marcate cu cifrele 2, 4, 6, 8, 10”; răspunsul așteptat: 2- *la bicyclette* „bicicleta”, 4-*l'autobus* „autobuzul”, 6-*la trotinette* „trotineta”, 8-*le bateau* „vaporul”, 10-*le chariot* „trăsura”.

Procedeul 6, poate fi numit convențional „terminologia generală prin desene ale obiectelor tehnice în întregime”. Denumirea procedeeului reflectă faptul că elevul memorizează terminologia generală de comunicare în limba străină, utilizînd desene ale obiectelor tehnice în întregime. Procedeul se utilizează în activitățile de realizare a obiectivelor operaționale destinate traducerii în limba străină a cuvintelor de uz general pe parcursul descrierii construcției și funcționării obiectelor tehnice. Procedeul este asemănător cu procedeul 4, deosebirea fiind următoarea: în locul planșelor cu obiecte tehnice în întregime profesorul utilizează planșe cu desene ale jucăriilor de același tip dar cu deosebiri constructive.

Profesorul de asemenea utilizează manualul de limba franceză, formulând însărcinări asemănătoare cu următoarea: *A l'aide de quel objet technique représenté sur la planche peut-on se déplacer sur la mer?* „Cu care obiect tehnic reprezentat pe planșă ne putem deplasa pe mare?”; răspunsul așteptat: *Avec le bateau* „cu vaporul”.

Procedeul 7, este numit convențional „terminologia specifică prin semne convenționale”. Denumirea procedeeului reflectă faptul că elevul memorizează terminologia tehnică în limba străină, utilizând semnele convenționale ale componentelor primare ce țin de obiectele tehnice. Procedeul se utilizează la realizarea obiectivelor operaționale ce se referă la traducerea denumirilor componentelor primare tipice ale obiectelor tehnice. Procedeul este asemănător cu procedeul 1, deosebirea fiind că, în loc de planșe cu componente primare tipice, profesorul utilizează planșe cu semne convenționale ale componentelor primare tipice caracteristice pentru obiectele tehnice întâlnite frecvent în viața cotidiană.

Profesorul formulează însărcinări asemănătoare cu următoarea: *Que représente le signe conventionnel marqué avec le chiffre 2?* „Ce reprezintă semnul convențional marcat cu cifra 2?”; răspunsul așteptat: *C'est un boulon* „acesta e un bulon”.

Procedeul 8, numit convențional “terminologie generală prin semne convenționale”. Denumirea procedeeului reflectă faptul că elevul memorizează cuvinte de uz general în limba străină, utilizând semne convenționale ale componentelor primare caracteristice pentru obiectele tehnice. Procedeul se utilizează în procesul de realizare a obiectivelor operaționale ce țin de traducerea în limba străină a terminologiei generale, pe parcursul descrierii componentelor primare tipice ale obiectelor tehnice. Procedeul este asemănător cu procedeul 2, deosebindu-se prin faptul că, în loc de planșe cu componente primare tipice, profesorul utilizează planșe cu semne convenționale ale componentelor primare tipice ale obiectelor tehnice.

Profesorul formulează însărcinări asemănătoare cu următoarea: *Comment va se déplacer le jonet si la pile électrique est faible?* „Cum se va deplasa jucăria dacă bateria e slabă?”; răspunsul așteptat: *Lentement* „Încet”.

Activizarea elevilor la lecțiile de limba străină presupune o colaborare permanentă a profesorului de specialitate cu profesorii de educație tehnologică, precum și o inițiere elementară a profesorilor de limba străină în domeniul tehnic. Sugestiile expuse în acest articol reflectă și valorează cooperarea profesorilor de limba străină cu profesorii de educație tehnologică, în vederea optimizării procesului de predare-învățare-evaluare la lecțiile de limba străină, utilizând material informațional cu caracter tehnic.

Referințe bibliografice:

1. *Limbi străine: Curriculum școlar pentru clasele a II-IV-a*. Chișinău: Ed. Univers pedagogic, 2006. 92 p.

2. Patraşcu, D.; Ursu, A.; Jinga, I. *Management educaţional preuniversitar*. Chişinău: Ed. ARC, 1997. 382 p.
3. Radu, I. (coord.). et. al. *Introducere în psihologia contemporană*. Cluj: Ed. Sincron, 1991. 355 p.
4. Cosnier, J. *Nouvelles clefs pour la psychologie*. Leon: P.U.L., 1981. 271 p.
Выготский, Л. С. *Педагогическая психология*. М.: Педагогика, 1991. 480 с.

Recenzent:
V. Şmatov, dr., conf. univ.